

LỄ HỘI LÀNG HE VÀ NHỮNG LỄ HỘI KHỞI NGUỒN HÌNH THÀNH LỄ HỘI ĐỀN HÙNG

Trần Thị Tuyết Mai*

Tóm tắt: Lễ hội Đền Hùng được hình thành và tỏa sáng tại Khu di tích lịch sử văn hóa đặc biệt quốc gia Đền Hùng, là lễ hội duy nhất trong hệ thống lễ hội truyền thống của cả nước được tổ chức quy mô cấp Quốc gia. Lịch sử hình thành và phát triển của lễ hội Đền Hùng ngày nay được khởi nguồn từ các lễ hội làng cổ xưa ở xung quanh Núi Hùng (Núi Nghĩa Lĩnh) thuộc vùng Phong Châu - Phú Thọ, nơi hiện còn lắng lại các "lớp văn hóa" về tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương - Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Bài viết giới thiệu một số lễ hội ở các làng cổ liên quan đến thời đại Hùng Vương và lễ hội Đền Hùng, trong đó tiêu biểu là lễ hội làng He - một lễ hội có danh tiếng của cả vùng Sơn Tây - Phú Thọ ngày trước. Những lễ hội cổ xưa này là hạt nhân cốt lõi, là linh hồn sống động, là "bảo tàng" về các nghi thức, nghi lễ và tục hèm phản ánh bản sắc của cư dân nông nghiệp, là ký ức đẹp nhất và cũng là những yếu tố căn bản để xuất hiện và làm nên nội dung của lễ hội Đền Hùng trong quá khứ, rất cần thiết được phục hồi, duy trì, bảo tồn phát huy trong lễ hội Đền Hùng của hiện tại hôm nay và tương lai.

Từ khóa: Lễ hội Đền Hùng, lễ hội làng cổ, lễ hội làng He, khởi nguồn, bảo tồn phát huy.

Trần Thị Tuyết Mai: He Village festival and the festival contributing to the formation of Hùng Temple festival

Hung Temple Festival was formed and shined at the Special Cultural Historical Site of Hung Temple, which is the only one in the traditional festival system of the country to be held on a national level. It originated from the ancient village festivals in the Hung mountain (Nghia Linh mountain) neighborhood in Phong Chau - Phu Tho region, where remain "cultural layers" of Hung Vuong worship, the representative intangible cultural heritage of the humanity.

The paper introduces some festivals in the ancient villages related to Hung Vuong era and Hung Temple festival, including He village festival which used to be very famous in Son Tay - Phu Tho region. These ancient festivals are the core, the vivid soul, the "museum" of rituals that reflect the identity of agricultural inhabitants. They are the most beautiful memories and the basic elements to form Hung temple festival in the past. It is necessary to restore, maintain and preserve these festivals in Hung Temple festival at present and in the future.

Keywords: Hung Temple Festival, Ancient Village Festival, He Village Festival, Originate, Preservation, promotion.